

Автор статті:
Аліна Прищеп,
студентка,

ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

Науковий керівник:
Ярослава Ігорівна Юрків,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки,
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ПОЧАТКОВОЇ ІНФОРМОВАНOSTІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ЩОДО СВОЇХ ПРАВ

З метою діагностики рівня початкової інформованості дітей та молоді щодо своїх прав, а також визначення стану забезпечення їхніх прав у відповідності до Конвенції ООН про права дитини нами було проведено опитування учнів ЗОШ № 45, 57, 60 м. Луганська у вигляді анкетування. Проведене дослідження мало за мету з'ясувати стан справ з визначеної проблеми та підтвердити актуальність розробки та впровадження у діяльність ЦСССДМ тренінгових технологій щодо правового захисту дитинства. В опитуванні брали участь 150 учнів 8-11 класів.

Розроблена нами анкета складається з 19 запитань, умовно розподілених на 4 блоки: 1) рівень знань дітей про свої права; 2) як дотримуються права дітей; 3) соціальне самопочуття дітей; 4) рівень задоволення базових потреб дітей і планування ними перспектив свого майбутнього.

Досліджуючи рівень знань дітей про свої права (перший блок анкети) ми отримали такі результати, 30% дітей не чули про ті чи інші права, що гарантуються Конвенцією ООН. Приблизно третина з них взагалі нічого не знають про Конвенцію ООН, про основні положення Конвенції. Найменш відомим серед респондентів було право на захист від втручання в особисте життя – про нього вперше почуло 28%. Маловідомими є права дітей на захист від інформації, що шкодить їхньому благополуччю (вперше почуло – 22%), на захист від викрадання (21%), від надмірної небезпечної праці (20%) тощо. До числа відносно відомих прав належать право на піклування з боку батьків, родичів, держави (вперше почули лише 8%). Право на освіту відомо майже 90% опитаних.

Як свідчить опитування, найчастіше діти обговорюють проблеми, пов'язані з захистом своїх прав, перш за все, з батьками. І лише чверть опитаних дітей розмовляє про свої права з учителями.

Другий блок анкети «Як дотримуються права дітей» показало нам наступні результати. Лише 5% опитаних дітей зазначили, що права дитини в Україні не порушуються, 50% вважають, що права дітей порушуються

досить часто, решта – порушуються інколи. Майже кожна восьма дитина особисто відчула порушення своїх прав.

Серед основних порушень прав діти виділяли такі: «дорослі ображають, погрожують, б'ють дітей», «батьки б'ють, за погані оцінки, неслухняність», «батьки б'ють, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння», «б'ють однолітки».

На думку половини опитаних порушується право на якісну медичну допомогу, значна частина респондентів вважає, що порушуються їхні права на повноцінне харчування (40%), на отримання гідної освіти (36%), на достатній для розвитку рівень життя (43%).

51% дітей навіть не знають, до кого звертатися у разі порушення своїх прав. Рештою були названі відділи у справах сім'ї та молоді, ЦСССДМ, вчителі. 25% опитаних упевнені, що їм допоможуть батьки та друзі.

Щодо третього блоку анкети «Самопочуття дітей у сім'ї», то 70% дітей висловили задоволення тим, як до них ставляться у сім'ї. Приблизно 12% опитаних незадоволені ставленням до себе у сім'ї. Більшість з них вказують на жорстоке ставлення, бійки, сувору регламентацію життя, неможливість висловити власну думку. Насторожує той факт, що приблизно половина респондентів украй низько оцінюють здатність отримати від вчителів допомогу щодо вирішення своїх проблем.

Більше половини (57%) респондентів вважають, що їхні ровесники ставляться до них з теплотою, але майже 34% зазнавали жорстокого ставлення від них, вказуючи на те, що це були незнайомі або малознайомі люди.

У цілому ситуація щодо дотримання прав дітей поза школою та сім'єю склалася, на нашу думку, досить складною і суперечливою. Третина опитаних дітей (32%) вважає, що дорослі не сприймають їх як повноправних членів суспільства.

Четвертий блок анкети показав, що майже 67% дітей з песимізмом дивляться у майбутнє, і не вірять у те, що всі права дитини можуть бути захищені належним чином. Серед опитаних лише 32% повністю задоволені тим, як складається їх особисте життя, 21% – частково. Найчастіше респонденти не задоволені матеріальним становищем у сім'ї – 28%, можливістю вільно висловлювати власну думку – 27%; 34% опитаних не задоволені власним творчим потенціалом щодо можливості реалізувати себе у суспільстві.

Серед проблем, що найчастіше виникають у їхньому житті, респонденти називають матеріальні проблеми – 32%, проблеми у навчанні – 24%, проблеми у спілкуванні з однолітками – 16%, з батьками – 15%.

Третина опитаних дітей визнала найголовнішим життєвим досягненням – здобуття якісної вищої освіти, на другому місці у переліку бажаних життєвих здобутків – бажання стати багатим, мати престижну, високооплачувану роботу (34%), на третій позиції – прагнення займатися улюбленою справою, стати професіоналом (28%), на четвертій – гармонійне сімейне життя.

Таким чином, проведене нами дослідження показало про необхідність подальшого розгортання діяльності ЦСССДМ щодо правового захисту дитинства разом із правовою освітою та вихованням. Для кращої обізнаності дітей про свої права необхідно впровадити у діяльність ЦСССДМ нових соціально-педагогічних технологій правового захисту дитинства, зокрема тренінгових занять. Для більшої ефективності просвітницьку діяльність і тренінгову роботу треба проводити не тільки з дітьми, а й залучати сім'ї, працівників школи, громадськості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтегровані соціальні служби : теорія, практика, інновації : [навч.-метод. комплекс / О. В. Безпалько, І. Д. Зверєва, З. П. Кияниця, та ін.]. – К : Фенікс, 2007. – 528 с.